

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կես տարեկանը 6 ռուբլ:

Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաբարաբայիք դիմում են ուղղակի

Тафисъ. Редакція «Мелкъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Հայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Հայտարարութիւններ համար վճարում են
լուրսանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԴՊԿՏՈՐ Ա. ԲԱԲԱՏԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԲԱԲԱՏԵԱՆԻ

Արքեպիսկոպի փառաց, Նիկ. Փրիզօնովի տանը,
№ 17.

1-4

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ինտելլեկտուալ ինչ է անում.— Ներքին ՏԵ-
ՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Ղուբայից: Ներքին լուրեր:—
ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Թիֆլիսից:—
Արտաքին լուրեր:— ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:— ՀԵՌԱՅԻՒՆ-
ՆԵՐ:— ՅԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:— ԲԱՆԱՍԻՐՈՒ-
ԿԱՆ: Աղբուրդ:

ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՏԱՆ ԻՆՉ Է ԱՆՈՒՄ

Շատ անգամ կրկնելով թէ հարկաւոր է
ուսումնասիրել մեր երկիրը, հարկաւոր է
ուսումնասիրել ժողովրդի կեանքը, հետա-
զոտել մեր չորս կողմ եղածը, հետազոտել
հնութիւնները, ուսումնասիրել բնութիւնը
և այլն,—մեր այդ բոլորը մեր հասարա-
կութեան լուսաւորված զստակարգի, մեր
այսպէս անուանած ինտելիգենցիայի պար-
տաւորութիւն էինք համարում:

Բայց արդեօք կարելի է այդքան յոյս
գնել մեր ինտելիգենցիայի վրա, հա-
զիւ թէ:

Ի՞նչ է ցոյց տալիս մեզ կեանքի փորձը,
—այն որ մեր ինտելիգենցիայի վրա այդ
կողմից, այսինքն երկիրը ուսումնասիրելու
կողմից, ոչինչ յոյս չէ կարելի գնել:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ա. ԲԱՆԱՍԻՐԱԿ

Թիֆլիսից 52 1/2 վերստ հեռու, հարաւարե-
մուտքում, բաւական բարձր դրոժեան վրա գտնու-
մով է Աղբուրդը (Բէլլի-Կլիւշ): Ամառանոցների
մէջ, օդը և ջրի անասպակութեան և առողջարա-
րութեան կողմից Աղբուրդը պէտք է համարվի
լաւագոյններից մէկը: Քամակը դէպ հիւսիսային
թիւթ բարձրութիւնն արած, դիտողը, երբ վե-
րացնում է աչքը, տեսնում է դէպ արեւելք, դէպ
հարաւ ու դէպ արեւմուտք, մերթ հեռուէր խո-
րութեան մէջ, մերթ յաղթանարմին ու բարձրա-
նիստ լեռների վրա բլուրակ երկնամերձ (Տորե-
գոնը), որի ծոցում անթիւ մամուրաւոր դազաթ-
ներ իրենց ստուերոտ ծմակներով, ձոր ու հովիտ-
ներով ծովում են աչքի հանդէպ որպէս արեւելքի
անեղ ծովի վրա: Աչքը պատրանքն աւելի է, երբ
արեւը մայրմտնի մօտենալիս, անուշ անձրեւից յետ,
ճառագայթները փափկացել են, որոնց համայնը
ալիքան հեշտալիք է աչքին, և գեղեցիկ ծիածանը,
լուսեղանգ ամենանուրբ քողով պօղված, կար-
ծնաւ անուշիկ ցնծում է ցօղի միջովը ծաղող
աչքով, որպէս թովիչ սիրունի, իսկ երկնամերձ,
աքանկաւոր կապույտի վրա, անձնաթիւ մոգ նը-
կարչի անհասանելի արեւնետով, ամպի ծուկներն,
ամենանուրբ, ամենազգեւր երանգներով, ատուածա-
մին նկարներ են հանում և, ներքե, անտառների
զփրկաւորային կանանչը, ցօղից ողորկած, նշոյն-
տկում ու նշոյնտկում է անդարտաման կաթիլ-
ները մէջ խաղաղօղ ու բերեղիւղ ճառագայթնե-
րով.— իր մթնոլորտային երեղիւթներով, իր հեռա-
ւոր ու մօտաւոր երկնամերձ, իր զանազանալ

Եւ ճշմարիտ, վերջներէ տյն, որ կատար-
վում է մեր աչքի առջև: Մի մեծ խումբ
ինտելիգենցիային պատկանող անձանց, ո-
րոնք բոլորն էլ բարձրագոյն, համալսարա-
նական ուսում են ստացել, այլ և այլ մաս-
նագիտութիւններն ուսումնասիրելով՝ մինը
իրուաքան միւսը լեզուագէտ, երրորդը
բնագէտ, չորրորդը մանկավարժ և այլն, ու-
ղեւորվում են ուսուցչականութեան պաշտօնով
Ս. Էջմիածնի Գեորգեան ճեմարանը: Ահա
այդ պարունները մի քանի տարի է արդէն
ուսուցում են Էջմիածնում, բայց ի՞նչ են արել
նրանք երկիրը ուսումնասիրելու համար,—
ոչինչ: Այն ինչ ոչքան գործ կայ, ոչքան
կարելի է, անել այդ տեսակ գիտութեան,
այդ տեսակ հանգամանքներում, սպրկելով
դեռ չը հետազոտված երկրում:

Եւ ոհա ինչ կարելի է անել պարուննե-
րից մինը, բայց իր մշտական պարապմունք-
ներից, կարող էր հարց ու փորձ անելով
գիւղացիներին հաւաքել և արձանագրել
հայոց տեղական անունները յիշատի նա-
հանգի բոյսերի, միւսը կարող էր ազատ
ժամանակներում անուններ, փորել հին գե-
րեգմաններ, որոնք գտնվում են մօտակայ-
քում, երրորդը կարող էր արձակուրդնե-
րում մանդալ գիւղից գիւղ և հաւաքել
ժողովրդական առածներ, աւանդութիւններ,
լեգենդաներ և այլն և այդ բոլորը արձա-
նագրել, չորրորդը կարող էր ուսումնասիրե-
լով ժողովրդի կեանքը, գրել պատկերներ
այդ կեանքից, հինգերորդը կարող էր ու-
սումնասիրել ժողովրդի սովորական իրա-

տեսարաններով, Աղբուրդը ամառանոցների մէջ
առաջինն է եթէ ասեմ՝ չեմ սխալվի:

Հիւսիսային բարձրութիւններից իջնում են դե-
պի հարաւ, ապա ոլորվում դէպ արեւելք, ջրերն
Ալկէթ, ձաւաւ, կոյր խրամ (ըստ վրաց թորնէ,
ըստ ուսաց Արամկա) և անդրեզգայն մեծ
խրամը, որ իր ծոցն է ընդունում միւս ջրերն և
գնում է մտնում Կուրը: Աղբուրդը բարձրից է
նայում դէպ արեւելք ընթացող խրամի հովտի
վրա: Գիտողի աչքի տակ են, բայց ձորերի մէջ
կամ բլուրների ու ժայռերի ետե կամ հեռաւո-
րութեան ծոցում թաքնված, Շամշլլղէն, Խաչէն-
ները (Կաղէթ-խաչէն, Բօյնիս-խաչէն), Աւթէվանը
(Եկատերինըֆէլը) և հեռու հեռուն, դէպ հարաւ
արեւելք, Շուրալվըր իր ժայռով: Հարաւում ար-
ձանագած կան հազարն լեռները, Լալվար, որի
մէջ թիւ, աչքին թուածով, գնում է կորչում
երկնամերձ գէն հարաւ արեւելքում, և Կարախաչը,
որի չափային հետեւում աչքը թափանցում է ա-
րեւմուտքում, ուր երևում է, պաշտաւ օրով Արու-
լի սուր գագաթը, Աւալքալաքի Արագածը:

Որտաւէրի համար Աղբուրդի շրջակայ անտառ-
ներն հարուստ են երկով. եղջերուն, այծնամը,
արջը, փնտռողի համար բնաւ անգիւտ չեն: Բա-
ղում ուրեք բուսականութիւնը ճոխ է մինչի հը-
շաւորութիւն. անմարդ անասուն տեղերում կո-
րած վանքերի ու մատուռների աւերների մէջ իսկ
բարձրացած են հաստաւոր կաղնիները և բարձ-
րաբերձ աճարները. եղինները բարձրութեամբ
կուտում են քաղցրաւոյ պտերի հետ: Այդ ամա-
լութիւնների ծոցում ամեն տեղ տեսնվում են
անտառի հիւրերի հնոցերը:

Աղբուրդի հողը տեղ կրտ է տեղ կառու:
Կիրն իբրեւ մանրաքար, թէ հողում թէ նորա երե-
ւին, շատ առատ է, իսկ հեղեղատ ճանապարհնե-
րի վրա կիրն երևում է իբրեւ քարապան, ա-
սինքն կրպին ապտամներ են որ պէտք կը լինի

ւունքը (объединное право) և այլն, և այլն:
Թերթեղէք ուսաց հրատարակութիւն-
ներ, ինչպէս Կովկասեան ուսումնարանական
հրատարակութեան հրատարակութիւնը, կամ,
„Оборникъ свѣдѣній о Кавказѣ“ ժո-
ղովածուն,— և դուք այդ ժողովածունների
մէջ միգուլն կը գտնէք քաղաքային և
գիւղական դպրոցների ուսուցիչների յօ-
ղուածներ, մեր վերե յիշված հետազոտու-
թիւնների նման հետազոտութիւններ, ո-
րոնցից մի քանիները ուղղութեան արժա-
նի են, ճշմարիտ օրինակելի են:

Ի՞նչի եթէ ուսաց քաղաքային և գիւ-
ղական դպրոցների վարժապետները, որոնցից
գրեթէ ոչ մինը համալսարանական չէ, կա-
րող են ուսումնասիրել շրջապատող կեանքը,
բնութիւնը, երկիրը, ժողովուրդը, ի՞նչի
նոյնը չեն կարող անել Էջմիածնի ճեմարա-
նի բարձր ուսում ստացած պրօֆէսօր-
ները:

Որովհետեւ նրանք զբաղված են, շատ
զբաղված են, շատ գործ ունեն:

Բայց նրանք նոյնքան գործ ունեն, որքան
բոլոր միւս դպրոցների վարժապետները, հա-
մարձակվում ենք մեր կողմից նկատել:

Այո, բայց նրանք բացի այդ սովորական
զբաղմունքներից, ուսուցչութիւնից, ունեն
և մի շատ կարեւոր զբաղմունք, որ անկա-
րող են թողնել, պատասխանում են մեզ
մեր պրօֆէսօրների պաշտպանները:

Ի՞նչ է այդ կարեւոր և հասարակօգուտ
զբաղմունքը, որ չեն կարող թողնել մեր
Գեորգեան ակադէմիայի պրօֆէսօրները:

Եթէ հարկաւորվի, վառօդով քանդել: Պատուական
չէկ կան էլ ոչ նուազ առատութեամբ գտնվում է
այստեղ այնտեղ, ոտի տակի հողն առհասարակ կա-
ւային է: Ջուրն աղբիւրներից է և թիթն ինչ կրա-
քին. գորտնից է, շատերի հաստատելով, այդ ջրի
առողջարար և գիրացնող յատկութիւնը: Կան նաեւ
Աղբուրդից վերն ու ներքե և հեռաւոր չրջակա-
ներում շատ սաւառակ աղբիւրներ, որոնց ջուրը
է անմաւն է կրից և շատ բարեհամ:

Օղբ բարեխառն է և կալուց: Այս ամառվայ
անտառներ չորերին, երբ թե՛ծովից քաղաքում
50⁰-ին էր հասնում, Աղբուրդում 27⁰ էր ազատ
օդում, ուր հովիկը չնկում է համարեա անգաղար,
միայն 31⁰-ին էր հասնում պտերի տակ, քամու
չը խաղացած տեղերում:

Աղբուրդը երեք կարգի բնակիչ ունի. ուսու-
նական, լաւագոյնները և թանգերը միջին
մասնում են, ամենից թանգ վարձը այս տարի,
ամբողջ եղանակի համար, 200 ռուբլի էր. ամա-
նից էմանը 30 ռուբլի, փայտն ու ջուրն հետը:
Միջին մասնում է գրօտարանը, հոտաւե ծառե-
լով դարպարուն պարտէզ, և մեծ քառանկիւն
հրապարակը, մօտ 10 քառակուսի գնեատին
տարածութեամբ և ամբողջապէս կանանչապատ,
որի վրա կատարվում է, օրն երկու անգամ, ա-
ռաւօտ երկուց, զօրամարդութիւնը:

Պրիւն ունի չորս բժիշկ, հիւանդանոց և դեղա-
ւորանք: Նրանք գիշեր ցերեկ թուղթ են խա-
ղում:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՂՈՒԲԱՅԻՑ

Սեպտեմբերի 23-ին

Անցեալ ուսումնական տարում Ղուբայի հոգեւոր
ծիական դպրոցը ունէր երկու ուսուցիչ և մի կը-
րօնաւուսաց ու աշակերտների դասաւարկութիւնը կա-
նօնաւոր շարունակվեց մինչև հարկաւորութեան
վերջը: Իսկ այս տարի, չը նայելով որ սեպտեմ-
բեր ամսի վերջն է, ուսուցիչ դեռ ևս չէ հրաւիր-
ված և դպրոցը փակ է: Յաւայի է տեսնել մեր
մատաղ սերնդին թէ՛ ինչպէս մանուկները թա-
փառում են փողոցներում և նոցա համար հոգ
տանող չը կայ: Մեր ժողովուրդը մարդու արժա-
նաւորութիւնը նորա բացակայութեան ժամանակն
է գնահատում միայն. քանի որ անցեալ տարին
ուսուցիչ պ. Ա. բարեխաղձութեամբ վարում էր իր
պաշտօնը, շատերը զբաղվում էին զբաղարարութիւն-
ներով, մամուլի մէջ իսկ այսօր, երբ նա զգլած
անհասանելի անտեղի լանդաւանդներից, թողել է
դպրոցը, ամենքը յիշում են նորա լաւ կողմերը
ու ցանկանում են նորից նրան հրաւիրել: Կարձ-
նում ենք հոգաբարձութեան ուղարկութիւնը, որ
նա հրաւիրէ կամ մեր նախկին ուսուցչին, որի
արժանաւորութիւնը ամենիս է յայտնի, կամ մի
ուրիշին, որպէս զի տառնեկու տարի գոյութիւն
ունեցող ուսումնարանը այսօր փակված չը մնայ:
Փակման պատճառը, որքան մեզ յայտնի է, ոչ թէ
նիւթական միջոցների սղութիւնն է, այլ հոգա-
բարձութեան թուլութիւնն ու ծուլութիւնը:

Արդէն մի ամսից աւելի է, որ Թիֆլիսի թատ-
րօնական խմբի ղեկաւորանէր տիկին Փառանձեմ,

տուն որից առհասարակ օգտվում են ամենքը:

Փառաւոր է Պօլիկ եկեղեցին, բարձր դրութեան
վրա բարեչէն կառուցված: Հայք չունեն եկեղեցի,
եթէ չը հաշուենք Վարդանի գլխին բլրի վրա
գտնվող ողորմելի շինութիւնը, մէջը մօտ ութ
քալ երկայն և եօթը լայն, որն ինչի տեսն նման
է, բայց ոչ եկեղեցու: Պօլիկ ունի նաեւ կուր և
ստրան կից զրազարան:

Չը նայելով օրի ոսկի մարդութեանը և աղբե-
րական ջրին, ամառուդներ թիւը, մամաւանդ
փափկակեղանքներին, Աղբուրդում սակաւ է
լինում: Պատճառն երեք կարելի է հաշուել զը-
լաւորապէս. առաջինն և կարեւոր ճանապարհի
անպիտանութիւնը, քարքարոտ և դարձուտ, հար-
կաւոր անդերում առանց ամրաչէն կամուրջների,
անձրեւների ժամանակ՝ կաւային անանցանելի ցեխ.
փոստային կիլիպած միայն զըլակ-հա-զըլակ տրոյ-
կան է. արօյկաների չըլվիւր անհարթ տեղերում
և ուղեորների անդամների սաստիկ ցաւեր և եր-
բան փշրվելը, բառի լիակօր նշանակութեանը
անուր բան չէ: Երկրորդ, տներն յարմարաչէն և
վայելչակերտ չեն, որպէս որ են գեղեցիկ Բօրժո-
մում. ներքին զարդ և վայելուչ կահաւորութիւն
Աստուած տայ (մի երեք չորս չափաւոր բացա-
ռութիւն մի կողմ դրած). փողոցներն ու ճեմերը-
ներ, ունենք բոլորովն անչէն, իսկ փողը ի շա-
տէ շինվածներն էլ, վաղուց հեռէ անհնամ ան-
կարկատ թողուած, անգործածելի են մնում անձ-
րեւներն և յետոյ մի երկու երեք օր կարճ ձթի
պէս է կալում ոտնամաններին և ման երեք ձթի
զի պէս ու նրա նման չորովելով պէտք է վերց-
նէ ու դնէ կաւում բալուրված ոտները: Երրորդ,
սովորական պարէնների պակասութիւնը և գտն-
վածների էլ անարդար թանգութիւնը: Օրինակ,
Պօպօլի 2 ռուբլիանոց թէյի համար, պտղին
14 ռուբլի աւելորդ են վերցնում քաղաքի գնի
վրա, Փոնտաին վրադիւր անելով 20 կոպէկ, որ

ար. Արքայապետին առաջնորդութեամբ ժամանել է Ղուբա ներկայացուցիչներ տալու նպատակով: Վերջինս Ղուբա գաղութի անդամներն էլ, այլ անդամներ զատելով, Սահմանադրութեան խմբակը ստանշանաւ կար: Քանի մի օր առաջ մի ներկայացուցիչ տուին, բայց ներկայացուցիչ չառ առաջող անցաւ, այնպէս որ քանի բոլորի միայն մեծագոյն եղաւ: Մտադիր են մի ներկայացուցիչ եւս առաջ, զոնէ դարձնով ճանապարհածախքը լրացնել ու հետեւեալ Ղուբայից: Յոյս ունենալ, որ այս անգամ հասարակութիւնը կը յաճախէ թաղաքը. եթէ չէ համակրութեամբ կը յաճախէ խմբակը: Եթէ չէ համակրութեամբ կը յաճախէ խմբակը, զոնէ խմբակը մի օտար տիկնոջ, որ ճանապարհածախքը մինչև անգամ չունի հայրենիք վերադառնալու համար:

Ղուբայի գաւառում ձմեռադէմ սկսել են նորից աւազակներ երեւալ. սեպտեմբերի 18-ին երկու աւազակ զինքնով մտնում են քաղաք. ոստիկանութիւնը իմանալով իսկոյն կալանաւորում է նրանց: Նոյն զինքները մէկ թուրքին հրացանի զենուսով են սպանում: Գաւառապետը իր օգնականով բացակայ են քաղաքից:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ղաղախ գաւառից մեկ գրում են, որ աւազակները ամենաշատաւորներն են թանգրի-վէրդին իր հրոսակներով: Այլ-Քոնստանտնուպոլիսի թէ ողբան հմուտ են սրանք իրանց պաշտօնի մէջ, այդ արդէն լրագրողներից յայտնի է: Թանգրի-վէրդին քանի քանի անգամ յարձակմունքներ է գործել գիւղերի վրա և ոչ միայն դուրսը յարձակել է մարդկանց վրա, այլ ուղղակի մտել է վերին-Աղզան գիւղը և դրամ է պահանջել գիւղացիներից, ամբողջ գիւղից: Անհնելով իր մօտ գիւղի անուանի մարդկանց, ստիպում է նրանց 1500 բուրլ փող հաւաքել և իրան տան: Գիւղացիք խորհուրդ են անում որ եթէ սաղապարաւոր պահանջը զոնէ մատամբ չը կատարեն, կարող են աւելի մեծ վնասներ կրել: Ուստի որոշում են տալ նրան փող, որքան կարող են անմիջապէս հաւաքել: Ասում են թէ 200 բուրլ են հաւաքել ու բերել են աւազակապետին տուել: Ասում են թէ փող հաւաքելու գործի մէջ մեծ դեր է խաղացել գիւղի քահանան, որ ինքն էլ 70 բուրլ է տուել և մի գեղեցիկ թամբ, որ թանգրի-վէրդին ձիւն վրա է այծման էլ: Թանգրի-վէրդին այս բոլորն չըբռնէ և Աղզանի սարերը:

անում է պուրկին 8 բուրլի, և քաղաքում գնելիս էլ, նոցա համար պղին 6 բուրլի գինովն են առնում, որպէս հաւատացուց ինձ պուրկով առնողը. իսկ ճանապարհի ծախքը, սովորական մի աքաւի է պուրկին: Շաքարի ֆունտը չորս կամ հինգ կուպէկ յաւելով է ծախվում: Արեւմտաօսթիկովի մօրը նմանապէս հինգ կուպէկ վրադիր ունի: Եւ այդպէս ամենայն բան, ինչ որ բերովի է: Իսկ ոչ բերովիները, արդար եղբ օրինակ (այն էլ եթէ ուղած ժամանակից զտնեն և իրաւ արդարը դրանք), 45 կամ 50 կուպէկ է ֆունտը, դրանում էլ խառնութեանը ֆունտին 15 կուպէկ չափ ունի: Եթէ եղում մեկ չը կայ, ապա թէ դնալ ու ճարպ էլ է հեղք խառնում ու ղեղով ներկում, վատտալը մէկին մէկ դուրս կը զայ: Սեղանի վրա բերովի կարագը ամառուան ընթացքում, ֆունտը 40 կուպէկ է, իսկ վերջերին 45 կուպէկ կամ 50 կուպէկ: Եթանը միայն կաթն է, 10 կուպէկ չափը, որը կը պարտաւանդէ չորս բաժակ: Միւսը, ոչխարին կամ տաւրերը, ամեն օր չը գտնուի պայմանով, ֆունտը 10 կուպէկ: Բանջարեղէնին զաւելով—աւելի անսխալ է ժխալ նոցա գոյութիւնը քան հաստատել. յամենայն դէպս, վնասելով դրանք եղում բան է դա: Սեղանի առատութիւն սիրող պարսն բժշկական Մարկոսովը պիտաւորապէս գտնադատում էր, այստեղ ամառիս, բանջարեղէնի պակասութիւնից:

Խառնութեանները անարդար չափաւորութեան հետեւանք իրենց շէնքն է լինում, բոտ որում միանգամ փորձված ամառուց միւս անգամին պաշարեղէնի մեծ մասը հնան է տանում քաղաքից: Նաև իւրը, ձուռ և իր ժամանակին մրգեղէնը կարելի լինելով աւելի է ժան գնել ման ածող գիւղացիներից, ամառուցները հնար եղածին չափ պակաս են դիմում խառնութեաններին: Եթէ թւում հաշուել լինեն, առ նուազն մի քառասուն ընտանիք ամառուց գնելով, խառնութեանները, ի-

նրէկ նրա ետեւից գնացել է գաւառապետը և սալից գրել է Քարվանսարայի տանուտէրին, որ 15 ձիւնորով դուրս գալ Ղաղաղէլու սարը: Ասում են որ 100 ձիւնորից աւելի են ման եկողները:

Վաղը, 30-ին սեպտեմբերի, օրիորդ Ֆրիդէպէտը է կոնցերտ տալ Արծրուհու թատրոնում: Բայց կոնցերտը, յայտնի է ինչ պատճառներով, յետաձգված է: Ասում են, որ պ. պ. Տրուֆի և Մարտիրոսի իրաւունքը չեն ստացել քաղաքային թատրոնի անտրըպէնտից մասնակցելու: Արծրուհու թատրոնում արվող կոնցերտին:

Մեկ գրում են Ղաղախ գաւառից հետեւալը: Վինչ և վերջին օրերս չը տեսնուած չոքեր էր տեսնում մի գաւառում: Այդ գաւառի խաչաճուր գիւղում նորերումն թշնամութեամբ մի գիւղացու խառի և հացի գեղերը կրակ են տալիս:

Թիֆլիսում երկարատե չոքերից յետոյ սկսվել են անձրևային եղանակները:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՐԻՔԻԱՅԻՑ

Կ. Պոլիս, 20 սեպտեմբերի

Ազգ. ժող. ուրբաթ առաջնորդի խնդիրներուն մէջ էր նաև մի ցարդաներու և թիւրքից լուսաւորութեան նախարարի յարաբերութեան խնդիր: Ազգ. վարչութիւնը ժողովին ներկայացուց պատճեններն այն բոլոր թուղթերուն որը պատրուարարների և լուսաւորութեան նախարարութեան միջև փոխանակուած էին: Աւելորդ է ըսել որ օրեր պէտք էին այսքան բան կարգաւ համար: Բայց եթէ կարգան իսկ ինչ պիտի ըլլայ հետեւութիւնը իսկ պատրուարքը, ինչպէս վստահ էին, այս խնդրին մէջն ալ իր պարտականութիւնը կատարած է և պատասխաններ է լուսաւորութեան նախարարին որ հայոց ազգը, թիւրքից մէջ, սահմանադրութեան շնորհիւ արածութիւն կը վայելէ տնօրինել իր զարթոնքն ինչպէս որ հարկ կը տեսնէ, ուստի կատարական միջամբութիւն չը կրնար ընդունուիլ: Կերեի թէ այս լաւ պատասխանին վրայ կառավարութիւնը ալ պնդելու հարկ չէ տեսնել: Եղած են քանի մը ձեւակերպութիւններ որք կարեւորութիւն չունին: Շատախու խնդիրն ալ կար: Ազգ. ժողովը որո-

րենց ծուռ հաշուել երեւից, զրկվում են մի քանի հազար բուրլուց, որ, խելացի առևտրով, իրենց ծոցն էր մանկու:

Այսպէս, Աղբուրդում ամառուցներ թիւր նուազ է: Պճնաւը աշխարհը մանաւանդ այդտեղ գործ չունի: Նորածնութիւնն այդտեղ չէ իշխում, արարողութիւնն էլ խոտապահանջ չէ: Հազարեակապէս և նոտել-կանգնելու աղատութիւնը մեծ բարիք է հանդիսանալի համար: Պարտ է թղթաբանի և մեծ հացիկներով կողմնակիցները հրապարչը չեն գտնում Աղբուրդում: Զինուորական կրօնատեղիները եղանակի սկզբին ու վերջին ներկայ, միջոցումն ամիս ամիս ու կէս բացակայ է լինում սրբիկ հետ: Օրի խորին խաղաղութիւնն երբեմն ընդհատող առանձնակ դաշնամուրն է օրիորդի մատներին տակ, կամ, իրիկներով, հարմոնիումը, խոհարարի ձեռքում:

Բայց և դուռնէն մէկ էլ օրակցից, իր ընկեր թմրելի հետ, աղմուկ է հանում օդում, և հնչող ձայնովն ենու թափանցելով մինչև իսկ քաղաքակրթեալ կովկասեցու սիրտը և, նորանում ուրախը ու տխուրը յուզելով, իրար խառնելով, զգացում է թէ դեռ ևս ժամանակ իր թաղաւորութիւնը տեսնու է զինուորական փողերի կողքին, բայց օդում, մինչեւ թաղը, չքեղադարձը դաշինքներում հացիկներով և զինեւորքի ժամանակ, միակ խնդ է յաղթականը:

Այս ամառ, զուռնէն առաջին անգամ լսելի եղաւ սուր կարասիների տոնիւ: Զանաւ հայոց այդ մուրաբա տուր սրբին, այդ պատուով աղին, օրից հայն յինթացս 14 դարերի անդողողը հաւատում է թէ ստանում է, նորան յուստ գնալով Մուշ, ու ու քաջութիւն և չնորս գանաղան արուեստների, կառուցվում է մի փղբիկ տաճար, սրբատաշ քարերից: Ի պատիւ սրբին, միանգամայն և մի օր և է փղբիկ գումար թէ մոմի արդիւնքից և թէ բարեպաշտ նուէրներից, ի

չում ըրած էր որ սովորեց Զանաւաժողովը 200 ոսկի խրիէ Շատախ, բայց դործը ուրիշ կերպ կարգադրուելով այս տեսակ գումար մը խրիելու հարկ չէ մնացած: Շատախցից ալ կը խնդրեն եւ դեր որ հաստատուին Տիգրիսի գիւմարի եղերը, այն տեղի հողերը կառավարութեան ըլլալով իրենց շնորհով և կամուրջ մ'ալ շինուի գետին վրայ: Այս խնդիրն ալ բանակցութեան մէջ է:

Կաթողիկոսական տեղեկագիրն ալ բաւական տեղ մը գրաւած է: Կորուշուի յաջորդ նիստը հրապարակային չենել այլ գրեթեակ և այդ նախն մէջ նկատողութեան առնել կաթողիկոսական Զանաւաժողովի տեղեկագիրը:

Այս խնդրին բերին կցեցին, չենք գիտեր ինչ մտածութեամբ, այն հարցը որ կը վերաբերի Ղեւորդ կաթողիկոսի վախճանումէն վերջ անցած դէպքերու և Սինոդի որոշումներու մասին: Վարչութիւնը կը ներկայացնէ ժողովին պատճեններն այն գրութիւններու որք փոխանակուած էին Սինոդի և պատրիարքարանի միջև: Այս թուղթերն ալ պիտի կարգադրուին կաթողիկոսական խնդրոյ նստին մէջ: Ամենին մի յուսաք թէ չուտով կը լինայ: Շատ հետաքրքրական էր այս խնդիրը: Գիտէք անշուշտ թէ վերջերս ինչ տխուր լուրեր տարածուեցան, թէ պէտ առաջ տարածողը մի անպիտան վարձկան մասնիչ էր, և նպատակ միայն ունէր պաշտպանել Մանկունի եպիսկոպոսը արատաւորելով մնացածները, բայց և այնպէս ոչ գիտէր այս բաները: Հաս կը տեսնենք, երբ մեծ հրդէն մը պատահի, աւազակներ որք կը մտնեն այրած անտէր տուններ որք վերմակ մը, որք գորդ մը, որք չեմ գիտեր ինչ ուսերինն առած կը փակցեն, ձիւտ այսպէս ցոյց կուտային և իջնված յետ կաթողիկոսի մասնաւ: Այս գրութեանց դէմ ձիւ թերթերն ունեց մէջ տեսնենք պ. թիւրքիստեան ինչ պիտի ընէ, ինչ պիտի խօսի Ազգ. ժողովին մէջ: Նա այս խնդիրները կը յուշէ որպէս զի Մանկունի եպիսկոպոսը անպարտ տուր մը հոշակել տալ: Կարելի է որ Մանկունի եպիսկոպոսը արդար և անպարտ ըլլայ, այսպէս կը փափագինք իջնվածայ պատուով համար, և այս խնդրին մէջ առանց կատարել տեղեկութիւն ունենալու չենք կրնար գաւառապարտել Մանկունի եպիսկոպոսը, հակառակ ըլլանք թէ բարեկամ, արդարութիւնը ամենուն համար հաւասար ըլլալու է, բայց չենք կրնար նաև չըսել թէ վնչ այն եպիսկոպոսին որուն փաստարանը, պահապան հրեշտակը մի Նիկիոս թիւրքիստեան է: Այլ իսկ բաւական է դատաւարութեամբ համար:

նպատ չինութեան, ձեռք բերելու համար, տն կազմելու բախտաւոր միտքն յղացել էր տ. Նուռե Զանաւան: Տաճարի հիւրը գրել է կարծեմ 71 թւին և օծել է Մալար արքեպիսկոպոսը: Կարգվել են հոգաբարձուք և սկսել են չինութիւնը ժողովարարութեամբ. մինչև 81 թիւը, չինութիւնը, երբ ևս առաջին անգամ կանայ, հազիւ թէ մի արշին բարձրութիւն ունի գետին երեսից: Հոգաբարձուք ընտրվել էին, բայց չէին գործել, և մէն օր իր ցաւի ետեւից գնալով: Շինութիւնը կը կար ժամանակից մնում էր բարձի թողի, երբ 82 թւին տիկին Նուռե Զանաւան, խնդրելով և ընտրվելով միակ հոգաբարձու Աղբուրդի հայ հասարակութեան (խառնութեանների) կողմից, հաստատամտութեամբ ձեռնարկեց գործի գլուխ դառնալ: Այս ամառ, օգոստոսի վերջին, տաճարի պատերը աւարտված կային կանգուն, իսկ սեղանի վրա գնդերթաձև խորանը ձգված: Տաճարը իր կամարակապ ծածկովը կունենայ 7 արշին բարձրութիւն, երկայնութիւնն է 21 արշին և լայնութիւնը 12: Տաճարը խաչաձև է. երկու դուռ ունի կամարաւոր, մէկն հարաւայ միւսն արեւմուտքից: Շուրջը բաւական արձակ գետին կայ, որի վրա կարելի է շինել թէ դպրոց, թէ պաշտօնական կացարան, մայրուէ յարմարութեամբ:

Բայց այդ բոլորը չինում է և վայելուչ և յարմարութեամբ և հրապարակի երեսակայութեամբ և զորչի ծայրով: Ո՛րքան թող կը տայ դրամական միջոցը գեղեցիկ յացամիտքը իրականացնելու, ահա այդ է ինչպիսի, որ սոյն բոլորէն պաշարած ունի բարեփոխել ամենի միտքը: Երբեք հազար բուրլ է պահանջում յոյն վարպետը, տաճարը կամարակապ ծածկելու, զանգակատունը և կաթողիկէն շինելու և յատակը սալելու համար: Երբեք հազար բուրլ դեռ էլի պէտք է ժողովը ժողովարարութեամբ, և տիկին Նուռե Զանաւան, սուրբ կարգապետ տա-

Այս նիստին մէջ ժողովը ընդունեց նաև պ. թիւրքեանի հրաժարականը, Ազգ. ժողովի առաւնապետութիւնէ: Պ. թիւրքեանի հրաժարական առած էր օգոստոս 5-ի ցաւալի նստին մէջ: Պատրիարքի և հակառակորդներուն վէճը արժանապատուութեան խնդիր մը ըրած էին իրեն համար հրաժարի: Բայց այժմ որ ամեն ինչ զրկել կարգի մաս ժողովը պէտք էր որ ընդունէր այդ աւելի եղած հրաժարականը: Սակայն պ. թիւրքեան մի չէր ցոյց տնձ էր, ոչ մէկուն գործը չէր ըլլար և ուղղութեամբ ու կորովով կը վարէր իր պաշտօնը, հետևաբար շատերը կուզէին անոր հրաժարիլ և առանց կարծ ու իրական մտածելու ընդունեցան հրաժարականը: Բայց պ. թիւրքեան իր պարզ երեսփոխան ալ չառ օգոստոսի պիտի ըլլայ զի մասնաժողովը իսկ և լաւ խօսող բնութիւնն է: Ժողովը պիտի գումարի տեսչութիւնը 23-ին, կաթողիկոսական խնդրով զբաղելու համար: Աւելորդ է ըսել որ այս նստին վրայ երբ տեղեկութիւն տանք պիտի չը յիշենք այն ամեն կէտերը որոյ համար հարկ պիտի ըլլայ դռնփակ նիստ ընել:

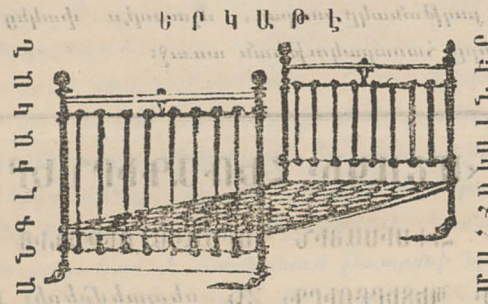
Ազգ. ժողովի այդ առաջ նիստը քիչ մնաց ցաւալի հետեւութիւններ պիտի ունենար: Մի քանի անձիք ունենալով իրենց պարագլուխ Չաղբրեան Զարութիւն պատրաստուած էին ձեռն այն երեսփոխանները որք ճանչցուած էին հակառակորդ պատրիարքի: Ունեկողներուն մէջն ունեք կիսանուն այս բանն և կը հաղորդեն պ. Սուրենյանի, նա ալ դիւանին կրտսէ և Վրեան տէր Տօր, և տէր հայրն ալ կանչելով Չաղբրեան կը համոզէ որ ետ կենայ այս դիտաւորութիւնէն: Նա ալ ետ կը կենայ:—Իսկ աւելի այլանշալ բան մը կը պատմուի: Կրտսէ թէ այս նիստին որը դարձաւ Չաղբրեան և ընկերը պիտի գան և իրեն Կերպուրտ պիտի նստին եկեղեցու դուռը ու թող պիտի տան ներս մանկու ուղած երեսփոխանին և չուրածնին թող չը պիտի տան: Վայ մեկ եթէ իսկ պետական հարուածները և մեր ուղղութիւնը խաթմուի, պիտի գայ: Երեսփոխան մը ինչ որ ալ ըլլայ գէշ թէ վատ երեսփոխան է, և ինչ ըսել է անոնց վրայ ձեռն երթալ: Բնական է որ ուրիշներն ալ անոնց պաշտպանութեան կերթան, վէճը, կուր կը մեծնայ, գոցէ արեւահեղութիւն ալ ըլլայ, ոստիկանութիւնը կը միջամտէ, և այնուհետեւ ինչ կըլլայ ժողովը Աստուած գիտէ:—Չաղբրեան և ընկերը կը պարծնան եղբ թէ ի պաշտպանութիւն պատրիարքի կընեն և ժողովուրդին մէջ ալ լուր կը տարածուի թէ պատրիարքն վարձաւ են, սակայն յիմարութիւն է այսպիսի ենթադրութիւն մը ընել իսկ: Եթէ

ճարը աւարտելու համար անխտիր դիմում է տալին, մինչև իսկ մուսուլմաններին (թիֆլիսաբնակ յայտնի Զէյնալով նուիրեց 20 բուրլ), վաղում է այս և այն գիւղը, հանում է մինչև Զաւալ-օղլի, գնալու է և այլ քաղաքներ, որպէս առում է Նորան հարկաւոր է պակաս գումարը գանել և երդուել է որ գանի: Արժէ այդքան եւ անոնք ու հաստատամտութիւն վարձատրել: Մէկ հայ միայն, նոցանից որոնք լաղղի առաւ չորհրդ են վաղելում, որոնց համար մէկ զբօսական չըբանը, Եւրօպայում, տասնեակ հազար է նրա առում առանց ծախսի ծանրութիւնն զգալ տալու որոնք հարկերն և հազարներ թղթախաղի վրա պուրձին են մատնում առանց վարձատրելու, որոնք բոլորի հնչուութեան համար իրենց ծոցի հաբուտ ծրարը վայելքի սեղանի վրա են նետում առանց յոգ կիտելու, մէկ հայ միայն, ունեցողի կարող է հայր պահապան և մուրաւոտոր սրբ ժամադրի չինութիւնը արարող տալ և խաչը կաթողիկէն ծայրին բազմեցնել, զբոսական չըբան կառուցանել, կացարանք չինել և այլ ամենը պարսպով պարիսկել և ծաղկաշուք զարդարել: Այս մի հայ կարող է, եթէ կամենայ, այդպէս առաքինաւ քաջանալ. որովհետեւ, միջոցը է որ պակասում է այդ հային, այլ կամենալը: Այս առաքինի, այդ քաջանուն կամը, նորան այնքան պիտի նստի, որքան մի անգամ աւելի Եւրօպայում զբօսական չըբան անել կամ, տարվայ ընթացքում, մի քանի անգամ թղթախաղով կողմնակցել: Միայն, զբօսանքն ու խաղը յիշողութիւնը ընկնում կորչում են, իսկ առաքինի կամը, ծաղկոթութիւնը մնում է և օրհնութիւն, գովաւ և պարծանք և բարօրութիւն է արդիւնաբերում իրան իսկ չինողին, նորա սերունդն և վայելող հասարակութեանը:

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մ Շ Ա Կ Ս Ե Ն

Մի հարու համար 8 բուրյուց, երկու հարու համար 14 բ., մահճաներ ծովային խոտով լցված 6—9 բ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻՒՄԵՆՆԵՐ, դանակներ պատռաքաններ և երկաթե ԳՐԻՉՆԵՐ, կողպեքներ, թերթի, տղամարդկերանց և կանանց թԱՄԲԵՐ, մատուցարաններ, ԿԼԵՆԿԱ, բեկորներ, ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ, ալբոմներ, կոնֆեկտներ, թէ՛ 1-ին հոսանքի և այլն 25% առեղի լաւ և էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

93—100

Վ. Ա. Ճ. Ա. Ռ. Վ. ՈՒՄ ԵՆ

Հետեւեալ մէկ արարուածով կառուցուած խնամքները.

Եւ հարկս ինչ կամ երկու սիրահար 35 կ. Մօզա. 40 >
Կառուցաւածուք եւ էի. 55 >
Խէչոյի թուղթ. 35 >
Սեր կամ մահ. 35 >

Գրմու. ЭРИВАНЬ, Эмину Теръ-Григоряну.

6—10

ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՀԱՌԱՐԱՐԱՐԱՐ

Պ. Մ. ԼԵԲԵԴԻՆՍԿԻ

Տեղափոխվեց Սոլովակայա փողոց, Սպան-գարեանի տունը № 12, Կառուածական բանկի դիմաց:

3—10 (2)

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՀԻՒՆՆԵՐ ԻՆՆՈՑ

(ԿՈՒԿԻՍ, ՎԱՐԱՆՑՈՎԱՐ ԱՐՁԱՆԻ ՀԱՆԴԵՊ)

ՀԻՒՆՆԵՐԸ ԱՄԵՆ ՕՐ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ:

Ունի սենեակներ հիւանդանոցի և ծննդեկանոցի համար, օրական 2-ից մինչև 4 մահէթ և ամսական 50-ից մինչև 100 մահէթ վարձով: Երկուսն էլ հիւանդանոցը վճարում են խորհրդի համար 50 կ.: Հիւանդանոցի բոլոր բժշկները համախորհրդի (կոնսիլիում) համար 3 մահէթ, չքաւորները անվճար:

Հիւանդները ամեն օր ընդունուում են.

Առաւօտեան՝ 9—12 ժամ, ՆԱԽԱՐԱՐԻՆՆԵՐ—վիրաբուժական, վերականգն և ատամի ցաւերի համար:

10—10¹/₂ ժ. ԲՈՒԿԻՍԿԱՅԻ—մանկական և ներքին ցաւերի:

11—1 ժ. ԿԼԻՆԻԿԱՅԻ ՍԱՐՈԿԻՆԱ-ՇՅԵՐԲԻՆՆԵՐԱ—կանանց, և երկաթոց ցաւերի:

10—11 ժ. (Կիրակի, չորեքշաբթի և ուրբաթ) ՐԵՑԻ—ուղեքաւի:

11¹/₂—12¹/₂ ժ. (Երկուշաբթի), ԲԱՐԱՑԵԱՆ—ներքին և ջղային ցաւերի:

Երեկոյեան՝ 5¹/₂—6¹/₂ ժ.—ՆԱԽԱՐԱՐԻՆՆԵՐ—ամեն օր:

ՍԱՐՈԿԻՆԱ-ՇՅԵՐԲԻՆՆԵՐԱ—երեքշաբթի և հինգշաբթի:

ԲԱՐԱՑԵԱՆ և ԲՈՒԿԻՍԿԱՅԻ—չորեքշաբթի և շաբաթ:

Համախորհրդ (հիւանդանոցի բոլոր բժշկները)—չորեքշաբթի և շաբաթ—6¹/₂—7¹/₂ ժամը երեկոյեան:

Հիւանդանոցի վերատեսուչ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆՆԵՐ (բնակում է նոյն հիւանդանոցում):

ՀԱՄԱՌՈՐՀՈՐԴ, (կոնսիլիում) հիւանդանոցի բոլոր բժշկների չորեքշաբթի և շաբաթ երեկոյեան 6¹/₂—7¹/₂ ժամը:—Հիւանդանոցի բժշկները՝ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆՆԵՐ, ԲՈՒԿԻՍԿԱՅԻ, ՍԱՐՈԿԻՆԱ-ՇՅԵՐԲԻՆՆԵՐԱ, ՐԵՑԻ և ԲԱՐԱՑԵԱՆ:

Մի հայ պատանի ցանկանում է մի ընտանիքում բնակարան և մոտեց ստանալ, որի փոխարէն որոշեալ ժամերում նա կը պարտաւոր տան երեխաների հետ հայոց և ռուսաց լեզուներով, այլ և զանազան առարկաներով: Հասցէն կարելի է խմբակ "Մշակի" խմբագրատանը:

3—10

Վերականգնեցող ՄԱԿ-ՄԱՍՆԵՐ, մազերը ամրացնող և նրանց բնական գոգնը վերադարձնող: Գինը 2 բ. շիշը, ՓՈՍՏԱՅՈՎ ուղարկված 2 բ. 49 կոպ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻՆԻՆ, մազերը ամրացնող համար, 1 բ. ամանը և վրձին գլխաւոր գէղմ: ՏՈՒԱԼԼԵՏ Ի ՍՈՊՈՆ և հոտաւէտ ջրեր և այլն:

52—100

Մ. Ն. ՏԵՐ-ՆԻԿՈԼՈՍԵԱՆԻ ՊԱՇԵՍ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՄԱՆՐԱԾԱԽՍ

ԱՐՄԵՆԱՍԿԻ ԲԱԶԱՐ, ԿԱՏՈՒԹԵԱՍԿԱՑ ՓՈՂՈՑԻ ԱՆԿԻՆ, ՏՈՒՆ № 13

ՎԻՆԵՆԱՅԻ ԿԱՐԱՍԻՔ, զանազան աթոռներ 35 բուրյուց գլխով, բազկաթոռներ 6 բ., զիգաններ 12—25 բ., կաշիք, մանկական աթոռներ և այլն: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՀԱՍԱԼՆԵՐ, ծանապարհի մահճակալներ, պահարաններ, ծալիղ սամովարներ: Չեմոզաններ 2 բ. 75 կ.—26 բ., սակօյաժ ձեռքի և ուսից կախուր, ծանապարհի սուվաններ, ձԱՆԱՊԱՐՀԻ ԱՐԿԱՆ 5 բ. 50 կ.—30 բ.:

Սամովարներ, խոհանոցի պղնձե ամաններ, կոֆէյնիկ, թէյամաններ, ութներ և ողորտ գործիք, գերմանական էմալով ամաններ, ԵՐԵՍ ԼՈՒԱՆԱԼՈՒ ՄԱՐՄԱՐՈՆԻ ամաններ 40 բ., Երես լուսնալու պղնձե և ժեստի ամաններ:

ՊԱՏԻ ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ 9 բ., տուպէտի հայելներ 2 բ. 40 կ.—13 բ., զանազան մատուցների մանակալներ 1 բ.—15 բ., սեղանի զգալներ 4 բ. 50 կ.— և թանկ, թէյի զգալներ Ֆրանսիայի, մեքսիկայի, ինչպէս և բրիտանական արծաթից աւելի էժան, քան թէ ուրիշ տեղ, զանալներ, պատռաքաններ 2 բ.—26 բ.:

ՎԱՐՇԱՎԱՆԻ ԿՕՇԻԿՆԵՐ կանանց և մարդկերանց, համադրանք կանանց և մարդկերանց, ռուսական և անգլիական պողպատե և երկաթե զանալներ, յայտնի գործարաններից, 10,000 հատ անգլիական և գերմանական կողպեքներ 10 կ. և աւելի:

ԲԵՂՈՎԱՆԵՐԻՆ ԳԱՆԱԳԱՆ տեսակի 3 բ. 50 կ.—35 բ., պատրոններ բեկովերներ համար, հրացան 6 բ. և աւելի, զանազան վեշաղաններ, կշիռներ: Անգլիական և ամերիկական կշիռակ 50 կ.—2 բ. արշինը:

Մշտապէս ունեւ 10,000 Ֆ. ԹԵՑ Պօպով եղբայրների, կաֆէ ՄԻՆԵԼՍՈՆԻ, թէյի համար խմորեղէն էյնմի, ԲԵՆԳԱԼԻՆԻ սիգարներ, հոտաւէտ ջուր (Օղբ-կոյն) ծխիղ փողիք, պուզրա, գլիցերինի սուպօն և այլն, աւելի էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ Գալանտէյի զանազան ԱՊԱՆԻՆԵՐ, ծխախոտի արկղ, գրամալիք, քսակներ, սանդղներ, շապիկներ, լայիկ ձեռնոցներ կանանց, զինուորական զանի ձեռնոցներ, գարուս, թերթ, բրոնզի և մարմարեծնի թանաքամաններ, միւրամաններ, գրիչներ, մատիտներ, գրչակներ, սուրճուշ, փօստի թուղթ, ծրարներ և այլն:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ խցաններ (պրօբկա) հանքային ջրերի, գարեջրի, դիւնու և դեղատան սպրանքների համար, նոյնպէս և ուրիշ ստալկաններ:

Վերե յիշված բոլոր առարկաները ունեւ մեծ քանակութեամբ և ստանում եմ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲՈՒՄԱՍՏԱՆԻ գործարաններից անմիջապէս:

Առեւտրականներին զիջում և առանձին սրբաններ:

Օտարաբաղադրացիք կարող են գրմել. ТИФЛИСЬ. М. Н. ТЕРЬ-НИКОГОСОВУ.

51—100

L'ART AU CAUCASE

PAR J. MOURIER.

Cet ouvrage in-folio formera environ trente livraisons illustrées contenant des gravures sur bois, des lithographies, des photogravures, des chromolithographies.

PRIX: 25 ROUBLES.

Les 10 premières livraisons ont paru.

Comme pour toutes les éditions de luxe, le tirage de cet ouvrage étant très limité, on souscrit chez M. Schaverdow et M. Baerenstam libraires à Tiflis.

3—3

LIBRAIRIE BAERENSTAM TIFLIS.

LA MINGRÉLIE

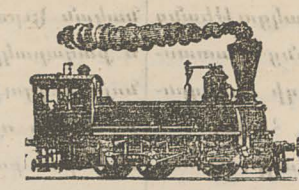
PAR J. MOURIER.

Cet ouvrage de luxe, tiré seulement à cent exemplaires, formera un volume in—16, de 450 pages et contiendra des cartes, des chromolithographies et 80 gravures.

Les deux premières livraisons ont paru.

PRIX: 10 ROUBLES.

2—3

ԱՆԴԻԿՈՎ ԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԳՆԱՑԲՆԵՐ

ՀԱՆԱՊԱՐՀՈՐԵՆԵՐԻ ԳՆԱՑԲՆԵՐ ԲԱԹՈՒՄԻ ԵՒ ԲԱԳՈՒՄԻ ՄԷՋ

Կայարան	Գալիս է	Գնում է	Կայարան	Գալիս է	Գնում է
	ժամ. րոպե.	ժամ. րոպե.		ժամ. րոպե.	ժամ. րոպե.
Բաթում. . .	—	8—	Բազու. . .	—	10—23
Սամարեղի. .	12—2	12—18	Գանձակ. . .	12—20	12—48
Րիւն. . .	1—9	1—22	Թիֆլիս. . .	7—49	8—31
Սուրամ. . .	6—8	6—11	Գօրի. . .	10—56	11—
Միխայլովո. .	6—23	6—33	Միխայլովո. .	12—26	12—46
Գօրի. . .	7—53	8—2	Սուրամ. . .	12—58	1—1
Թիֆլիս. . .	10—25	11—11	Րիւն. . .	5—54	6—9
Գանձակ. . .	6—20	6—39	Սամարեղի. .	7—	7—20
Բազու. . .	8—8	—	Բաթում. . .	11—21	—

ԽԱՆ ԳՆԱՑԲՆԵՐ ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՒ ՍՈՒՐԱՄԻ ՄԷՋ

Կայարան	Գալիս է	Գնում է	Կայարան	Գալիս է	Գնում է
	ժամ. րոպե.	ժամ. րոպե.		ժամ. րոպե.	ժամ. րոպե.
Սուրամ. . .	—	1—38	Թիֆլիս. . .	—	3—11
Միխայլովո. .	1—50	2—5	Գօրի. . .	6—30	6—41
Գօրի. . .	4—6	4—30	Միխայլովո. .	8—41	8—56
Թիֆլիս. . .	8—առաւ.	—	Սուրամ. . .	9—8	—

ԽԱՆ ԳՆԱՑԲՆԵՐ ՍԱՄՏԵԿԻՒԻ ԵՒ ՓՈԹԻԻ ՄԷՋ

Կայարան	Գալիս է	Գնում է	Կայարան	Գալիս է	Գնում է
	ժամ. րոպե.	ժամ. րոպե.		ժամ. րոպե.	ժամ. րոպե.
Փօթի. . .	—	8—45	Սամարեղի. .	—	7—30
Սամարեղի. .	11—39	առ.	Փօթի. . .	10—24	—